

CAPÍTOL 1

PQPI, PGS, PROA, UAC, PAC, TAE, DCI, DACE, DCG... la diversitat és una sopa de lletres de difícil digestió.

PQPI vol dir Programa de Qualificació Professional Inicial.

Al PQPI pots trobar moltes nacionalitats, races i llengües; diferents actituds, interessos i capacitats; totes les formes, els estils i els colors imaginables de vestits, cabells i pírcings; però el que mai no trobaràs són ganes d'estudiar.

Els xavals del PQPI no han sigut mai els millors amics dels llibres ni les pissarres; potser són els alumnes amb més ganes de perdre de vista el professorat però, no obstant això, sense cap obligació, s'apunten a un programa en el qual es comprometen a romandre un any addicional a l'institut.

El PQPI d'electricitat d'aquell curs el conformaven dotze alumnes, encara que poques vegades coincidiren tots a l'aula. La majoria de les hores, les passaven al taller, intentant fer petites instal-

lacions elèctriques, fent ponts i desafiant les regles bàsiques de l'electricitat. Com que les classes són eminentment pràctiques, els alumnes solen acudir interessats i contents, una mica sorpresos i desconfiats pel fet de no avorrir-se a l'institut.

En tot cas, malauradament per a ells, no tot són pràctiques, tornavisos i peretes. Algú no ha perdut l'esperança que finalment aprenguen matemàtiques, llengua o socials i, aquest mateix, està entestat que es traguin el títol de l'ESO. Amb aquest objectiu, els emboteixen un bon grapat d'hores de formació comuna, que es prenen amb una barreja de resignació, desgana i ràbia. Per acabar d'adobar tan divers i heterogeni programa educatiu, els PQPI disposen d'unes poques hores de FOL, una llanda sobre contractes, nòmines i currículums, que els alumnes aprofiten per pensar en la mona de Pasqua o per fer la vida impossible al professor.

El curs avançava amb ritme implacable però esgotador. Julio, el tutor, va aprofitar una de les tutories per donar la notícia:

–Escolteu un instant. D'ací a dos dimecres marxarem d'excursió.

La classe va aprofitar per fer l'ona mexicana. Qualsevol excusa valia, encara més si s'ataüllava la possibilitat de fugir un dia del centre.

A força de crits i amenaces, Julio pogué aconseguir uns pocs segons de tranquil·litat i silenci relatiu, que va aprofitar per oferir més detalls.

—D'ací a dos dimecres jugarem un campionat de pilota valenciana. Anirem a Dénia i competirem contra els altres PQPI de la nostra zona.

Els alumnes escoltaven emocionats. Dénia, competir i jugar eren conceptes atractius i suggeridors, tot i que només un parell tingueren certa idea del que era la «pilota valenciana». A la majoria li sonava a saberuda repel·lent de quart d'ESO. Una vegada aclarits els conceptes i establides les *condicions mínimes de comportament exigibles per al viatge*, Julio va anar esplaiant-se en els detalls. Disposaven de dues setmanes per ensenyar-se les regles, aprendre a jugar mínimament i esdevindre el millor equip de tots. Semblava una mica just de temps, però calia pensar que la resta de PQPI devien estar per l'estil. Els alumnes, per la seua banda, estaven satisfets i amb cara de Pasqua, qualsevol excusa que trencara la monotonia era una bona notícia.

CAPÍTOL 2

Pere Vilanova estava més cremat que la pipa d'un apatxe.

Per arribar on estava, li havien calgut cinc anys interminables de carrera, un Master in Business Administration, tres proves de selecció dures i penoses; s'havia enfrontat amb un ramat salvatge d'advocats i economistes armats amb idiomes, cursos i endolls d'alta tensió. Tot ho havia superat, a tots havia guanyat i quin era el premi? Un contracte de formació en pràctiques per sis mesos en la caixa d'estalvis, una feina que consistia a comptar diners aliens a dins d'una peixera de vidre.

Pere Vilanova se sentia una mica decebut i enganyat. Havia signat un contracte temporal i mal pagat, però amb un càrrec ressonant i prometedor: tècnic comercial júnior. El cap de personal va fer-li creure que seria pràcticament «l'ànima del banc, la saba nova que anàvem buscant, una manera distinta d'entendre la banca». Devant i una mica cregut, Pere va acudir per primera vegada a la sucursal,

disposat a menjar-se el món, el banc i el mercat creditici de la Costa Blanca.

Vicent Pascual, el director de l'oficina número tres de Dénia, va tindre'l esperant mitja hora a la porta del despatx; després va fer-lo entrar i, sense més preàmbuls ni explicacions, l'envià a la caixa. Aquell primer dia, Pere va queixar-se d'un contracte precari, d'un salari ridícul i d'una feina rutinària i avorrida; però almenys pensava gaudir de les vesprades lliures. En acabar la jornada ja no trobava motius per al consol: quatre vesprades de la setmana calia vindre a treballar. No eren hores extra, eren un simple un regal als accionistes.

—I si m'hi negue?

Un silenci tens, com de quiròfan, va cobrir l'oficina. Un apoderat va tapar-se la boca per dissimular un somriure amarg i cruel.

—Al banc ningú no obliga a res. Tu ets lliure de vindre i jo sóc lliure de renovar-te el contracte.

Pere va estar temptat de contestar una de les nombroses brofegades que li creuaren el cap, però va callar. No havia lluitat tant per a perdre-ho tot en un instant de ràbia. Va optar pel silenci, per l'acceptació humiliant d'unes normes laborals no escrites en cap llei, ni admeses per cap tribunal, ni explicades en cap màster o Universitat.

El director, amb un to sorneguer, va dir-li que era una oportunitat per provar la seua implicació personal amb l'empresa. Cada vesprada gaudiria de quatre hores per demostrar les seues qualitats innates com a tècnic comercial júnior, o siga pido-laire. La tasca consistia a agafar el telèfon i pegar la pallissa a familiars, amics i antics clients. Tot amb el noble objectiu de captar nous plans de pensions i dipòsits a llarg termini.

La fi del trimestre s'acostava i els objectius semblaven molt llunyans. Fins que no s'assoliren, Vicent Pascual llançaria foc pels queixals i els empleats treballarien debades quatre vesprades a la setmana.

Una vegada assumida la rutina i assassinada la il·lusió, cada matí, Pere Vilanova s'enfonsava en la peixera amb idèntica cremor i resignació que la resta de companys d'oficina.

Era un dimecres qualsevol del mes de maig. Pere comptava bitllets de vint euros mentre batejava la mare del director amb una nova bateria d'adjectius descriptius. Un senyor amb barba va saltar-se la cua de pensionistes que esperaven el seu torn.

—El director?

Pere alçà la vista dels bitllets i, amb una gens dissimulada desgana, va assenyalar una porta la-

teral. Una placa platejada de cinquanta per trenta centímetres ho indicava.

–Està al seu despatx, però em pense que està ocupat.

Pere va tornar la vista cap als bitllets, sense sospitar que pocs segons després ja no hi hauria ni rastre de rutina ni de bitllets.

–Tots a terra. Açò és un atracament!

Els iaios de la cua van obeir amb una agilitat i rapidesa insospitades.

–Tu, el caixer, alça't amb els braços en alt!

Pere va obeir mentre contemplava aterrit com se li acostaven l'atracador i el senyor Vicente. El primer apuntava amb una pipa de mig quilo el clatell del director.

–Dó-dó-na-li els diners.

El senyor Vicente s'havia tornat botijós. El llavi inferior li tremolava com una trepadora, amenaçant de desencaixar-li la mandíbula. Pere va traure els diners de la caixa i els passà per sota el vidre.

–Posa'ls dins d'aquest sobre.

L'atracador tragué un sobre gran i groc, com els que s'utilitzen per enviar objectes per correu. Pere, superat l'ensurt i la impressió inicial, va continuar obeint. Una idea li rondava el cap. I si es negava a seguir les seues instruccions? Ell estava tancat her-

mèticament i protegit pel vidre antibales, no podia passar-li res. L'únic que patiria les conseqüències de l'heroïcitat seria el cabró del senyor Vicente.

Per uns segons, el rostre tens de Pere Vilanova va permetre's un somriure discret i maligne. No ho faria. Li mancaven ous i mala sang. Va consolar-se amb aquestes imaginacions mentre acabava la feina i passava el sobre per la finestreta.

L'atracador semblava que anava a allargar la mà cap al sobre, però a mig camí s'ho repensà. Amb la culata de la pistola va colpejar el rostre del director.

—Dóna'm tots els diners o faig una carnisseria. Començant pel cagarri del teu director!

Pere va empal·lidir. Definitivament, no donava la talla com a dolent.

—Vol les monedes?

—Vull els bitllets, imbècil! Et penses que he vingut a demanar almoïna? Trau tots els bitllets que tingues amagats.

—Pe-Pe-re, per l'amor de Déu, dó-dó-na-li-ho tot.

El director tenia la cara unflada i esguitada de sang i llàgrimes, però ni fent botiges perdia el to *chusquero* a l'hora de manar.

—Li ho jure per ma mare que li he posat tots els diners.

—Prou xarrameca, et crec.

L'atracador agafà el sobre i l'introduí en una motxilla de color groc. Després, amb la mà lliure, agafà el coll de la camisa del director i es dirigí cap a la porta doble del banc.

—No vull cap imbecilitat amb la porta. Si em quede enganxat o sospite qualsevol ximpleria, li pegue un tret al *boss*.

L'atracador i el director van caminar cap enrere, esquivant els iaïos que hi havia estesos a terra.

El mateix Pere va obrir la primera porta des d'un timbre dissimulat a la caixa. La segona no s'obriria fins que la primera es tancara i tornara a prémer l'interruptor. Disposava d'una segona oportunitat de venjança, va pensar-s'ho un segon. Plenament conscient d'estar atrapat, els ulls de l'atracador van llançar una mirada gelada i crua cap a la caixa, mentre el rostre del senyor Vicente suplicava pietat. Finalment, Pere obrí la segona porta i va permetre que tots dos pogueren eixir al carrer. L'atracador s'acomiadà del director propinant-li un segon colp de pistola, just abans de fugir corrent.

CAPÍTOL 3

Un professor de Secundària tem les excursions com un llaurador les tronades d'estiu, però si parlem de Programes de Qualificació Professional Inicial la cosa canvia. Un professor de PQPI tem les excursions com un llaurador de la Ribera una pantanada.

Aquell matí de maig, els alumnes de PQPI van arribar per primera vegada puntuals a l'institut. Més excitats que normalment, van intentar pujar de dos en dos per l'estreta porta de l'autobús contractat, obrint-se pas a colzades i llançant blasfèmies i exabruptes per tal d'agafar els darrers seients del vehicle.

El conductor, tot i ser un veterà de mil excursions escolars i de l'Imserso, contemplava impressionat la qualitat de la càrrega que havia de transportar. Julio Anton, Josep Pons i FOL, els professors acompanyants, pujaren els últims conscients que trobarien lliures els seients de les primeres files. Una mica enrojolat per l'espectacle, Julio va donar unes breus i concises explicacions al xofer.

Més que res perquè no es posara nerviós i anara assimilant el que l'esperava.

El conductor va escoltar pàl·lid, resignat i en silenci; besà un sant Cristòfol; tancà la porta, i inicià la marxa cap a Dénia.

Els cinc PQPI de l'IES Tirant lo Blanc marxaren cap al campionat de pilota valenciana. Una gloriosa ocurrència conjunta de les conselleries d'Esport i Educació, que havien decidit salvar l'esport autòcton a partir dels alumnes més qualificats i disciplinats de tot l'àmbit educatiu.

—Pobra pilota valenciana, només li faltava açò!

El comentari era de FOL, un professor que no havia xafat abans un PQPI. A aqueixes altures de curs ja els coneixia de sobra i pel camí havia perdut la veu, la paciència i fins i tot el nom. Els alumnes devien pensar que Joan era un nom impronunciable i li l'havien canviat per FOL (acrònim de l'assignatura de Formació i Orientació Laboral).

Quaranta interminables minuts més tard, i després d'un centenar de crits i amenaces, van arribar a Dénia. La baixada dels xavals va ser digna del dia gran de Sant Fermí. Desafiant totes les lleis de la física de fluids, quaranta adolescents van ser capaços de travessar en set segons una porta d'autobús de no més de setanta centímetres d'amplària.

Els professors i el xofer romangueren uns segons enfonsats als seients. Silenciosos i esgotats. Aferrant-se al silenci com un supervivent del desert s'abraça a una cantimplora. Els descans no arribà al minut de durada, però va semblar-los un segle de joia i pau.

Josep, Julio i FOL baixaren de l'autobús i buscaren els responsables de les jornades. El campionat se celebrava en un parc a la vora del castell de Dénia, on hi havia un petit trinquet. Els organitzadors van donar-los el programa. La primera partida començaria en mitja hora.

A l'hora acordada no hi havia cap alumne present, i els professors estaven a punt de donar la partida per perduda, però just en aquell instant aparegué el PQPI rodejat d'una quinzena d'aspirants a perruques. Eren el PQPI de perruqueria de Dénia que havia caigut encisat pels encants del PQPI d'electricitat de Gandia.

Els alumnes del Tirant lo Blanc tot just s'havien entrenat un parell de vesprades, però, davant d'una afició tan disposada i sorollosa, ho van donar tot de si. El nivell dels dos equips estava molt igualat pel que fa a les habilitats i experiència en pilota valenciana, però els crits de les perruques eren una motivació poderosa. Christian Bou va fer

el punt definitiu, fet que provocà una invasió de camp digna de la final de la Champions League. Els jugadors del Tirant foren alçats, mantejats i victorejats, davant l'orgull paternal dels seus professors.

Els organitzadors manaren pels altaveus buidar la pista per a la partida següent i així finalitzaren els cinc minuts de glòria. Els alumnes es mostraven importants, eufòrics i emocionats. Desapareguen en companyia de les *hooligans* de perruqueria, no sense abans preguntar l'hora de la següent partida.

La jornada transcorria plàcidament per als professors. L'alumnat s'assolellava lliurement pel parc. De tant en tant sorgia alguna baralla, algun jugador lesionat o qualsevol altre detall sense més importància. A mig matí se sentí un rebombori de sirenes i tot el professorat encreuà els dits, hi hagué sort i les ambulàncies, els policies o els qui foren passaren de llarg. Salvat aquest ensurt, el matí continuà en un ambient de relativa pau i harmonia.

A migdia, el PQPI d'electricitat havia de jugar la segona partida. L'equip continuava sent, de llarg, el més motivat i animat de la competició, però davant tenien uns pegolins de jardineria que compensaven la manca d'eufòria amb una tècnica més depurada i treballada. L'àrbitre anava dient la puntuació:

–Trenta a vint.

–Val i trenta.

–Profe, traduïska que no entenc res.

Els professors dissimulaven la seua ignorància pel que fa a l'esport autòcton manant que no feren preguntes i que jugaren.

La partida anava més o menys igualada, amb un lleuger avantatge per als jardiners. Christian i Sergi havien de restar, aquest últim ho va fer tan bé que va unflar-li un ull a un rival. Hi hagué una rialla general, unes paraules pujadetes de to i una baralla monumental. Al públic li va faltar temps per a envair el camp. Els professors miraven de posar pau com podien, però la cosa se n'havia eixit de mare. De sobte, algú va cridar «La policia!» i tot va aturar-se en sec.

Mitja dotzena de policies nacionals contemplant estupefactes l'espectacle, però feren cara de no entendre res i continuaren passejant. Els professors aprofitaren la inesperada calma per posar fi a la baralla, i l'àrbitre donà per finalitzada la partida.

Acabada la batalla entre alumnes, començà una de més discreta però igual de passional discussió entre professors i àrbitre. Els pegolins anaven per davant al marcador, però els professors de Gandia

demanaven l'expulsió. Pegar una pilotada a un ull és un accident del joc, però respondre amb una agressió exigia la desqualificació immediatament. «Quins valors estem transmetent?» La discussió va durar vora vint minuts, però els pegolins només tenien un professor i els de Gandia tres, per això van acabar imposant el seu criteri. El PQPI d'electricitat passava a la final.

La gran partida havia de jugar-se abans de dinar, però entre baralles i discussions tot s'havia retardat i, finalment, hagueren d'ajornar-la per evitar que la paella es gelara.

Enmig d'una variada selecció d'insults, víctors i càntics, els equips van anar distribuint-se en dues taules llargues de fusta, cobertes amb un gran tapet de paper blanc i esquitxades de plats i gots de plàstic. Es va servir un vermut a base de cacaus, tramussos i papes i, per arredonir-ho, una gran paella. El dinar va poder transcórrer amb un rebombori mitjanament suportable.

Encara amb la panxa plena, arribà l'hora de l'última partida. S'enfrontaven un PQPI de llumeners de Gandia contra un PQPI de llanterners d'Ondara. Aquests últims o sabien jugar més o havien menjat menys paella, però el cert és que van apallissar els saforencs.

Per uns instants va semblar que els alumnes de Gandia s'enfonsaven en la desolació i la tristesa, però, en pocs minuts, les perruqueres van saber consolar els aprenents d'electricista. Després vingué una emotiva cerimònia de lliurament de medalles, el discurs frustrat d'alguna autoritat, unes fotos amb els mòbils i l'intercanvi entre llàgrimes de números de telèfon i d'adreces de correu electrònic. Arribava el moment de l'adéu. Els rostres dels alumnes reflectien la pena per la fi de tan agradable jornada i els dels professors la por pel viatge de tornada.